

H. Lustig

MODERNÍ RUINY

URBEX

R STORIES

Argo

H. Lustig **MODERNÍ RUINY**

Obálka, grafická úprava a sazba Martin Radimecký.

Fotografie archiv autorky.

Odpovědná redaktorka Ivana Tomková.

Korektury Marie Černá.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo, Miličova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz, roku 2025 jako svou 5 695. publikaci.

Vytiskla tiskárna TNM Print.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-4592-2

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas.

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v přátelském internetovém knihkupectví
www.kosmas.cz

A photograph of a dark interior space, likely a cabin or a small house, featuring a large, arched window with a green frame. The window is divided into several panes and is covered with a thin, translucent material, possibly plastic or a fine mesh, which is slightly wrinkled. Outside the window, a lush green forest is visible, with tall trees and dense foliage. To the right of the window, a wicker chair with a blue cushion sits on a wooden floor. The chair has a high, rounded back and a simple, rustic design. The overall atmosphere is quiet and somewhat mysterious, with the light from the window illuminating the interior and the forest outside.

Text and photos © H. Lustig, 2025
Argo © 2025

ISBN 978-80-257-4592-2

Obsah

I. ÚVOD	11	MÁRNICE	121
II. JAK TO VŠECHNO ZAČALO	15	POPEL A DÝM	123
III. NAPOSPAS NIČEMU, část 1	19	IX. ODTAVENÉ ELEKTRÁRNY	129
U MADAM LYSOHLÁVKY	21	MODRÁ KRÁSKA	133
FARMA V LESÍCH	27	MALÁ UHELNÁ KRÁSKA	137
ZÁHADY AMERICKÝCH DOMŮ	33	VELKÁ UHELNÁ KRÁSKA	143
IV. MIMO PROVOZ	39	NAUTILUS	147
VÁLCOVNA STARÝCH ŽELEZÁREN	43	X. SLUŽBY A KULTURA	151
HOLKY Z PORCELÁNU	49	KINO PRO PAMĚTNÍKY	153
VÁNOČNÍ OZDOBY	55	RESTAURANT HOLUBINKA	157
V. PRÁZDNÉ ZÁMKY	59	POSTAPO IKEA	159
ZÁMEK DE LUXE	63	TANČÍRNA „KURZE LIEBE“	163
SCARRY ZÁMEK	65	XI. NAPOSPAS NIČEMU, část 2	166
REDRUM	69	DŮM ZDRAVOTNÍ SESTRY	169
VI. ZTICHLÉ ŠPITÁLY	73	DŮM KRÁSNÉ FLORISTKY	175
ČESKOSLOVENSKÁ NEMOCNICE	77	VILA DŘEVOMORA	181
PITEVNA	83	XII. RUINEX A ČURBEX	189
U DOKTORA MARTINA	85	STARÉ STROJÍRNY	193
VII. POLOČAS ROZPADU	87	MISE MARS (LEVEL FAILED)	197
PENZION BONAPARTE	89	ESENCE HNUSU	201
HOTEL „TWO FACE“	95	XIII. TEMNÁ MÍSTA	202
PORNOPENZION	101	DŮM PREPARÁTORA	209
PENZION V BŘEČTANU	105	TEMNÝ DŮM	215
VIII. KOSTELY A HROBKY	108	SIROTČINEC JANY EYROVÉ	219
KAPUCÍNSKÁ KRYPTA	113	MORDVILA	223
KOSTEL S PLAMEŇÁKEM	117	PODNIK ČERNÉ DÁMY	227
		O AUTORCE, PODĚKOVÁNÍ	230

I. ÚVOD

Ne každý to dnes může říct, ale... já ji viděla.

Divnou, rozlézájící se skvrnu na zdi. Jako by něco temného prosakovalo kamenem a požíralo ho zevnitř.

Posvítila jsem na to baterkou. Byla to obyčejná skvrna. Jako od inkoustu. Ale inkoust to nebyl. Zela, šklebila se, vábila. Natáhla jsem ruku a dotkla se jí. Něco se stalo. Změna, kterou jsem si hned neuvědomila. Došlo k tomu v nacistické podzemní továrně Richard.

Skvrnu jsem viděla na zdi, za níž mívali nacisté kantýnu, kousek od úseku, kde začínalo uložistiště radioaktivního odpadu chráněné čidly. Podzemím prošly stovky průzkumníků. Pevně věřím, že tu skvrnu viděli taky.

Jakmile jsem se jí dotkla, můj život naplnil neklid.

Leccos jsem zkusila, vystřídala jsem řadu rolí. Snílek a fantasta. Spisovatelka. Kariérní mrcha. Matka. Člověk nemající daleko k psychickému zhroucení. Spiritista a sběratel okultních knih. Fotograf. Urbexer. Ale ten neklid nepřestal. Provází mě a žene dál.

Občas ale, když hladím zaprášený stroj v opuštěné tovární hale nebo dýchám atmosféru zapomenutého domu, mám pocit, že mé hledání a touha po něčem, co nelze uchopit ani popsat, je u konce. A pak to začne nanovo. Pořád dokola.

„Přístup blíž! Ještě trochu blíž! A ještě trošilinku blíž!“ ponouká hlásek v mé hlavě. Já jdu, a málokterá vrata zůstanou zavřená. Protože, slovy Alberta Einsteina, kde je vůle, je i cesta.

Ta moje začíná v domech plných prošlého jídla, zašlých fotografií a dalších zapomenutých věcí, ve starých továrních halách mezi ztichlými stroji, v zámcích dýchajících historií a špitálech i po letech čpících dezinfekcí a vede až do srdce odstavené uhelné elektrárny, skvostného zlatého velínu.

Staré opuštěné domy tu byly vždycky. Asi každý z vás si nějakou takovou budovu ze svého okolí pamatuje, a když jste byli děti, možná jste vlezli i dovnitř. Cílené vyhledávání a dokumentace těchto objektů je ale až fenoménem moderní doby, a zejména v posledních letech se z toho stal mezi mladými lidmi docela oblíbený koníček. Je však nutné si uvědomit,

Podzemní továrnu Richard vybudovali nacisté jako zbrojovku v letech 1944–1945 z bývalých vápencových lomů na Litoměřicku. Při její stavbě zemřely tisíce vězňů. Po válce se zde těžil vápenec a k definitivnímu uzavření dolu došlo v roce 2002. Nápis před vstupem do Richarda *Jsou tu duše mrtvých!* se dostal na obálku mé první knihy „Magnólie a démon“, kde na pozadí fantasy kulis pracuji s tématem nekromancie.

že urbex (tj. vyhledávání a navštěvování nefunkčních objektů) je adrenalinová zábava, a když člověk špatně odhadne situaci nebo není dost opatrný, může ho jeho koníček vyjít na několik tisíc pokuty. Cedule se zákazy vstupu před opuštěnými objekty nestojí jen tak pro nic za nic...

V zahraničí je dokonce znám případ, že byl urbexer zastřelen. Dva kluci lezli do zdánlivě opuštěného domu. Ve skutečnosti tam ale byl nelegální sklad zbraní. Zdá se vám to absurdní? Mně ne. Moji kamarádi při průzkumu léta nefunkční fabriky nedopatřením vlezli do varny pervitinu. Ta, na rozdíl od zbytku objektu, byla plně funkční. Dodnes vzpomínají, že tam byly dvě ženské a jeden chlap. Při pohledu na ně utíkali rychleji než Emil Zátopek.

Kniha, kterou držíte v ruce, není návodem, jak fotit opuštěné objekty nebo jak správně dělat urbex. Je to průvodce, který vás zavede na místa, kam se člověk normálně nepodívá, a umožní vám nasát jejich atmosféru. Nalijte si něco dobrého k pití a najděte si pohodlnou židli. Vaše cesta napříč prostorem a časem může začít!

II. JAK TO VŠECHNO ZAČALO

Existuje místo, kam v noci mohl jen hlídač a psi. Sýpkový ostrov. Skladovalo se tam zboží putující do celé Evropy. Po setmění se zavřely brány a nikdo nemohl dovnitř ani ven. Sýpky – mnohapatrové cihlové budovy s trojúhelníkovými štíty – ztichly. Uvnitř se držela stálá teplota a tma, a to i za bílého dne. Slunce se tam nemělo kudy dostat. Okna byla příliš malá, zdi naopak tlusté. Skladované zboží nepotřebovalo světlo, ale chlad.

Po druhé světové válce se sýpky z červených cihel přestaly využívat a započalo jejich chátrání. Dnes je většina z nich zbořená. Zbylo jich jen pár. Pouhé skořápky s moderním vnitřkem v polském městě Gdaňsk. Může tam být třeba hotel. Viděla jsem jeden takový. Proč ne? Ale stejně je mi z toho smutno.

Jsem na dovolené, ubytovaná přímo na Sýpkovém ostrově.

Všude se bourá a staví. Brownfieldy obklopují ploty z OSB desek. Zdobí je lehce psychedelické malby a já nemohu odtrhnout oči od dvou objektů.

Jedním je stará sýpka, kterou čeká demolice. Mám ji přímo naproti ubytování (!). Druhým místem, které mě fascinuje, je sýpka před rekonstrukcí stojící kousek od centra, přímo u velké křižovatky. Musím se do nich dostat! A mám na to přesně hodinku. Dovolená je pevně naplánovaná, ale dař se mi ulejt – volím *urbex* místo muzea. To ještě nevím, že navštěvování opuštěných objektů má nějaký název.

Infiltrace do sýpky před demolicí je snadná. Koukám na zavřené dveře z jedné strany, a za chvíli i z té druhé. Stačilo obejít budovu směrem k řece a dírou ve zdi se protáhnout na opuštěný dvorek. Vidí mě místní rybář, ale je mu to jedno.

S vážnou tváří provádím průzkum dvorku. Do budovy to bohužel nejde, dveře i okna jsou svědomitě zatlučené. Fotím si aspoň křoví, připadám si hrozně dobrodružně a přesouvám se k dalšímu objektu.

Všímám si, že sýpka má novou střechu, takže s rekonstrukcí už začali, a kolem vede plot. Obcházejím ho. Díru v plotě i vstup do budovy vidím. Víc na očích už to být nemůže. Tady bude rušno až do večera. A já mám jenom půl hodiny.

Nemohu si pomoci. Ten dům mě láká a vábí takřka magicky. Volá mě! Jako ta skvrna v podzemní továrně. Říká: „Přístup blíž! Ještě trochu blíž! A ještě trošilinku blíž!“

Je tam čidlo. Přímo u vstupu. Tiché. Dojezdový čas hlídače pět minut. Strávím je zíráním do tmy. Samozřejmě, že nemám baterku. Tohle byla haló akce. Je tu tma jak v řiti, v podlaze mohou být díry (taky, že jsou!). Můj skoro vybitý mobil vyzařuje jen chabé světlo. Svítím si na stěny a vidím, že jsou posprejované. Dolů do sklepa vede schodiště. Co tam asi bude? Opojení z toho, že jsem uvnitř, vyprchalo a já začínám mít divný pocit. Tma je velmi černá. Představuji si, jak v ní číhá příšera. Černý pařát, který mě stáhne mimo srpek světla, proudící sem dírou po vratech. Už se vidím mizet v otvoru pod schody.

Užuž se vidím mizet v otvoru pod schody. A dost! Mám, co jsem chtěla. Jsem uvnitř. Bez baterky ani krok. Jde se ven!

Mhouřím oči v odpoledním slunci. A kdo to nejde přímo proti mně? Pán ze security. To nemůže myslet vážně! Vždyť jsem tam byla sotva pět minut! Jedna fotka je jak nic!

Tvářím se, že neumím polsky, což je pravda. Moje oranžové háro září na všechny strany a svítivě růžová bunda jakbysmet. Boty mám také neonové. Žádné maskáče nebo černý outfit, jaký nosím dnes. Výrazné barvy, nejlepší krytí.

Vyměníme si s hlídačem zpola zdvořilý, zpola rozpačitý pohled a věc je vyřízená. Nejspíš si myslí, že jsem si tam šla ulevit. Týpka v maskáčích, a nedej bože s foto batohem a stativem, by asi hned tak nepustil.

III. NAPOSPAS NIČEMU, část 1

Každý objekt má vlastníka. Budov, kde majitel není dohledatelný, je minimum. Status takových staveb je často důsledkem právní nebo administrativní chyby. Domy z mých fotografií zanechal napospas ničemu a díky tomu se z nich stal „urbex“, jinými slovy „opuštěné místo“. Dovnitř se dostanete dveřmi, oknem, sklepem... Ti, kteří tam žili, jsou mrtví nebo odcestovali, dům je v exekuci, případně je hodně dědiců a neumí se dohodnout. Někdy je vlastníkem stát, kterému připadla pozůstalost v dědickém řízení jako odúmrtě.

Za těchto okolností vznikají časové kapsy, v nichž najdeme všechno od jídla přes oblečení a běžné předměty osobní potřeby až po korespondenci a alba plná rodinných fotografií. Na několika desítkách metrů čtverečních se často nachází celý lidský život.

Klíčová otázka zní: Jak poznat, že dům je opuštěný?

Z něčeho, co ani sebelepší fotografie nedokáže zachytit. Z pachu. Těžký, hutný odér nevětraných pokojů. Drží se v každém opuštěném domě. Zatuchlina. Trochu připomíná nasládlý pach mrtvého těla. Vnímala jsem to tam pokaždé. Stačilo pár měsíců bez lidí a bylo to ve zdech. Jako jednou v pitevně, kde jsem se ze studijních důvodů nachomýtl.

Mrtvý člověk, mrtvý dům. Kdo to necítil, nepochopí. A my se teď do čtyř takových domů podíváme. Všechny se nachází ve střední Evropě, převážně v oblasti Sudet.

Najít v opuštěném domě rodinná alba a osobní korespondenci není ničím výjimečným. Až mě překvapuje, co vše tam jsou příbuzní schopni nechat. Osudy lidí z fotografií často připomínají Karafiátovy „Broučky“. Žili, byli a... dnes kolem jejich prázdného domku rostou sedmikrásky.

U MADAM LYSOHLÁVKY

Ze všech domů, které jsem fotila, a nebylo jich málo, byl tento nejdivnější.

Beru za kliku a vstupuji.

Zdravím, ale odpovídá mi ticho. Je tu zima, cítím myšinu a ještě něco. Intenzivní, nepřijemně nasládlý pach věcí, které sem nepatří. Zatím se mi jej nedaří identifikovat.

Stojím v chodbě bez oken a přešlapuji v šeru. Ani špatné světlo ale nedokáže skrýt všechny ty barvy. Modročervený tunel, tak bych to nazvala. Na jedné ze stěn visí panenka miminka v růžových dupačkách, s příslibem lásky až za hrob – svatebním prstýnkem. Na konci tunelu zejí dveře. Když se nikdo neobjevuje, projdu jimi a nacházím velmi bizarní pokoje.

Je tu toho příliš mnoho, ale vlastně to nevadí. Celek působí kompaktně a každá jednotlivost má svůj význam. Obrazy s náboženskou tematikou, starožitný nábytek, pěřová duchna. Vypaná zvířata, obraz svatojánské noci, toaletní papír, Melvilleho „Bílá velryba“, maska jako z filmu „Donnie Darko“. Tolik protikladů, a přesto v dokonalé souhře! Z pestrého reje vyčnívají tři předměty: zelené křeslo, růžová paruka, olezlý macatý sumec.

Uteču před ním do sklepa a najdu dílnu, kde má doupě fialový drak. Z okna trčí ukousnutá hlava princezny a straší kolemjdoucí.

Jsem tam, kde se vaří sny. V kuchyni madam Lysohlávky. Odtud uniká ten strašný puch. Ve zkažené vodě plují zeleninové košťály. V hrnku se v sádle rozpouští záhadné barevné pilule. Snad se tu chystá kouzlo na odpuzení zvědavců. Zjevně ale není dokončené. Možná mu chybí poslední přísada. Ohnivý vlas zlobivého urbexera. Tak na to zapomeňte!

Točím kohoutkem od umyvadla, v němž živoří mořská panna. Ani kapka. Voda neteče. Přesto zaslechnu monotónní zvuk. Nad hlavou mi tikají hodiny. Neúprosně, vteřinku po vteřince odměřují čas.

V tu chvíli za mými zády vrznou dveře. V chodbě stojí člověk. Z jeho dechu je cítit alkohol. Nasadím úsměv, pozdravím a vyčkávám.

„Brýden, sháním toho bezděka, co tu bydlí. Není tu?“ zablekotá.

„Právě teď tu není,“ říkám po pravdě. A chci se na pár věcí zeptat, ale pán, tak rychle, jak se objevil, zmizí a nechává po sobě jen alkoholový pach.